เครือข่ายท่อส่งก๊าซของพม่า

พม่าเป็นประเทศที่มีแหล่งก๊าซธรรมชาติสำคัญหลายแห่งทั้งบริเวณนอกชายฝั่งและบนฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางตะวันตกและตอนใต้ของประเทศ ก๊าซธรรมชาติจึงเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของพม่า ขณะเดียวกัน ก๊าซธรรมชาติยังเป็นแหล่งรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญที่สุดของพม่าด้วย โดยสร้างรายได้ให้พม่าสูงถึง 1 ใน 3 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และเพื่อให้การขนส่งก๊าซจากแหล่งผลิตที่อยู่ห่างไกลไปยังผู้บริโภคในประเทศหรือประเทศปลายทางได้อย่างสะดวก คล่องตัว พม่าจำเป็นต้องมีเครือข่ายท่อส่งก๊าซทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศที่สามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นผู้ซื้อก๊าซจากพม่าหลายเส้นทาง

ท่อส่งก๊าซภายในประเทศ

ในช่วงที่ผ่านมา พม่าสนับสนุนให้ประชาชนในประเทศหันมาใช้พลังงานจากก๊าซธรรมชาติแทนการใช้น้ำมัน โดยอนุญาตให้มีการนำเข้ารถยนต์ที่ใช้ก๊าซ แต่ยังคงเข้มงวดกับการนำเข้ารถยนต์ที่ใช้น้ำมัน และสนับสนุนให้มีการทยอยปรับปรุงเครื่องยนต์ในรถยนต์และในหัวรถจักรให้สามารถใช้ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตได้ในประเทศ เพื่อลดการนำเข้าน้ำมันที่มีราคาแพงขึ้น แต่เนื่องจากแหล่งก๊าซธรรมชาติส่วนใหญ่อยู่นอกชายฝั่ง ทำให้ต้องมีการลำเลียงก๊าซธรรมชาติผ่านท่อส่งก๊าซเพื่อส่งต่อไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลพม่าได้พัฒนาระบบท่อส่งก๊าซในประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันพม่ามีเครือข่ายท่อส่งก๊าซในประเทศหลายเส้นทาง ความยาวรวมราว 1,792 กิโลเมตร ที่สำคัญ คือ

1. ท่อส่งก๊าซสาย Titut - Chauk Field มีความยาวมากที่สุดในพม่าราว 250 กิโลเมตร ซึ่งเชื่อมจากเมืองแปร เขตพะโค ไปยังบริเวณลุ่มแม่น้ำอิรวดี เขตมาเกว

2. ท่อส่งก๊าซสาย Aphyauk Field - Shwepyitha Phase 1 และ 2 มีความยาวเป็นอันดับ 2 ราว 142 กิโลเมตร ซึ่งเชื่อมจากบริเวณตอนล่างของแม่น้ำอิรวดี ใกล้กับเมือง Taikkyi เขตย่างกุ้ง ไปยังเขตย่างกุ้ง

3. ท่อส่งก๊าซสาย Kanni Field - Htaukshabin Field - Lanywa Field มีความยาวเป็นอันดับ 3 ราว 120 กิโลเมตร ซึ่งเชื่อมจากเมือง Ngaputaw เขตอิรวดี ผ่านเมือง Minbu เขตอิรวดี ไปยังเมือง Chauk เขตมาเกว

ท่อส่งก๊าซระหว่างประเทศ

นอกจากพม่าจะลำเลียงก๊าซจากแหล่งผลิตไปใช้งานในทุกภูมิภาคของประเทศผ่านทางท่อก๊าซแล้ว การส่งออกก๊าซธรรมชาติไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบก็ส่งผ่านทางท่อก๊าซเช่นกัน สำหรับท่อส่งก๊าซจากพม่าไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่เปิดใช้งานแล้ว ได้แก่ เส้นทางจากพม่ามาไทย ซึ่งประกอบด้วย 2 เส้นทาง คือ

1. เส้นทางจากแหล่งยาดานา-กาญจนบุรี ท่อส่งก๊าซสายนี้เป็นการร่วมทุนระหว่างพม่า ไทย ฝรั่งเศส และสหรัฐฯ โดยก่อสร้างท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา ซึ่งอยู่ในอ่าวเมาะตะมะ (ห่างจากเมืองทวาย ไปทางตอนใต้ราว 60 กิโลเมตร) มายังชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย ที่บ้านอีต่อง จังหวัดกาญจนบุรี ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งหมดราว 1,184 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ท่อส่งก๊าซสายนี้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 36 นิ้ว และมีความยาวรวมราว 409 กิโลเมตร แบ่งเป็น ท่อส่งก๊าซใต้ทะเล 346 กิโลเมตร และท่อส่งก๊าซบนฝั่งอีก 63 กิโลเมตร โดยมีบริษัท Total ของฝรั่งเศส

เป็นผู้ดำเนินการวางท่อส่งก๊าซสายนี้ และภายใต้โครงการนี้ ไทยได้ทำสัญญาซื้อก๊าซธรรมชาติจากพม่า 14.9 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน เป็นระยะเวลา 30 ปี

2. เส้นทางจากแหล่งเยตากุน-กาญจนบุรี ท่อส่งก๊าซสายนี้เป็นการร่วมทุนระหว่างพม่า ไทย และมาเลเซีย โดยก่อสร้างท่อส่งก๊าซจากแหล่งเยตากุน (อยู่ในอ่าวเมาะตะมะ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของแหล่งยาดานา) มายังชายแดนด้านตะวันตกของไทยที่บ้านอีต่อง จังหวัดกาญจนบุรี ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งหมดราว 840 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ท่อส่งก๊าซสายนี้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 24 นิ้ว และมีความยาวรวมราว 273 กิโลเมตร แบ่งเป็น ท่อส่งก๊าซใต้ทะเล 200 กิโลเมตร และท่อส่งก๊าซบนฝั่งอีกราว 73 กิโลเมตร โดยมีบริษัท Petronas Carigali Myanmar Inc. ของมาเลเซียเป็นผู้ดำเนินการ และภายใต้โครงการนี้ ไทยได้ทำสัญญาซื้อก๊าซธรรมชาติจากพม่า 11.3 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน เป็นระยะเวลา 30 ปี

สำหรับ**ท่อส่งก๊าซจากพม่าไปยังอินเดียและจีน** ซึ่งขณะนี้ได้มีการลงนามในข้อตกลงเพื่อก่อสร้างเรียบร้อยแล้ว แต่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน มีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

- **โครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซพม่า-อินเดีย** โดยพม่า อินเดีย และบังกลาเทศ ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงไตรภาคีเมื่อเดือนมีนาคม 2548 ที่ผ่านมา เพื่อก่อสร้างท่อส่งก๊าซจากพม่าไปยังอินเดีย โดยผ่านบังกลาเทศ การสร้างท่อส่งก๊าซผ่านบังกลาเทศจะช่วยย่นระยะทางได้ถึง 450 กิโลเมตร ซึ่งจะประหยัดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างจำนวนมาก และตามข้อตกลงฉบับนี้ บังกลาเทศจะมีรายได้จากค่าธรรมเนียมการส่งก๊าซธรรมชาติผ่านราวปีละ 125 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ท่อส่งก๊าซสายนี้มีระยะทางรวมราว 250 กิโลเมตร ซึ่งจะเชื่อมระหว่างรัฐยะไข่ของพม่า ผ่านรัฐมิโซรัมและรัฐมณีปุระของอินเดีย ผ่านบังกลาเทศ โดยมีปลายทางที่รัฐเบงกอลตะวันตกของอินเดีย ซึ่งจะใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งหมดราว 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยท่อส่งก๊าซสายนี้จะขนส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งฉ่วย (Shwe Field) ซึ่งอยู่บริเวณนอกชายฝั่งอ่าวเบงกอล บริเวณชายฝั่งของรัฐยะไข่ ใน Block A-1[1] และบางส่วนจาก Block A-3 โดยมีปลายทางที่อินเดีย ทั้งนี้ คาดว่าจะใช้เวลาในการก่อสร้างมากกว่า 3 ปี และจะเริ่มก่อสร้างในปี 2553

- **โครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซพม่า-จีน** เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2548 บริษัท PetroChina ของจีนและกระทรวงพลังงานของพม่า (Myanmar's Energy Ministry) ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงสร้างท่อส่งก๊าซจากแหล่งฉ่วย ไปยังมณฑลยูนนาน ทางตอนใต้ของจีน ทั้งนี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาเส้นทางวางแนวท่อส่งก๊าซที่เหมาะสม ล่าสุด เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2549 บริษัท PetroChina ของจีน และกระทรวงพลังงานของพม่า ได้ลงนามในข้อตกลงซื้อขายก๊าซธรรมชาติจากแหล่งฉ่วย ใน Block A-1 และ A-2 ปริมาณรวมราว 184 พันล้านลูกบาศก์เมตร เป็นระยะเวลากว่า 30 ปี โดยคาดว่าท่อส่งก๊าซสายนี้จะเริ่มใช้งานได้ภายในปี 2552

---

[1] แหล่งฉ่วย ใน Block A-1 คาดว่าจะมีปริมาณก๊าซธรรมชาติสำรองราว 906.3 พันล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถขุดเจาะเพื่อใช้งานได้นานถึง 30 ปี โดยการขุดเจาะ Block A-1 นี้ เกิดจากการร่วมทุนระหว่างบริษัท Daewoo International ของเกาหลีใต้ 60% บริษัท Korean Gas Corporation ของเกาหลีใต้ 10% บริษัท Gas Authority of India Limited ของอินเดีย 10% และบริษัท Oil and Natural Gas Corporation (ONGC) ของอินเดีย 20%

นอกจากนี้ พม่ากำลังอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบท่อส่งก๊าซระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก BIMSTEC[2] โดยแต่ละประเทศจะรับผิดชอบในการศึกษาความเป็นไปได้ในการวางแนวท่อส่งก๊าซในพื้นที่ของประเทศตน ทั้งนี้ คาดว่าภายในปี 2549 จะสามารถร่างบันทึกความเข้าใจระหว่างกันเพื่อร่วมกันพัฒนาระบบท่อส่งก๊าซก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซร่วมกันต่อไป

สามารถดูบทความที่เกี่ยวข้องในเรื่อง "แหล่งก๊าซธรรมชาติของพม่า" เผยแพร่เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2549

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ
มีนาคม 2549

[2] กลุ่ม BIMSTEC หรือ Bay of Bengal Initiative for Multi-sectoral Technical and Economic Cooperation ปัจจุบันประกอบด้วยสมาชิก 7 ประเทศ คือ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย พม่า เนปาล ศรีลังกา และไทย